

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен **“доктор”** по: област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научната специалност Икономика и управление (селско стопанство)

Автор на дисертационния труд: Йон Ариффи, докторант на самостоятелна подготовка, към катедра „Икономика“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Мерки за опазване на околната среда в общата селскостопанска политика на Европейския съюз“

Рецензент: проф.д-р Боряна Любчева Иванова, Аграрен Университет-Пловдив; област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност Икономика и управление (селско стопанство), определена за член на научното жури със заповед № РД-16-559/29.04.2026 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема

Представеният дисертационен труд разглежда значима проблематика, свързана с екологизацията на Общата селскостопанска политика на Европейския съюз и нейното значение за устойчивото развитие на аграрния сектор. Темата е особено актуална в условията на засилващи се климатични промени, необходимост от ограничаване на екологичния натиск върху природните ресурси и нарастващи обществени очаквания за развитие на устойчиви агрохранителни системи.

Изследването е насочено към анализ на екологичните механизми и инструменти в рамките на ОСП, като се поставя акцент върху тяхната роля за насърчаване на устойчиво земеделие, опазване на биоразнообразието и ограничаване на негативните въздействия върху околната среда. В контекста на Европейската зелена сделка и новите приоритети на ЕС в областта на климата и устойчивостта, разглежданата тема има важно научно и практическо значение.

Дисертационният труд демонстрира стремеж към изследване на взаимовръзките между икономическите и екологичните аспекти на селскостопанската политика и поставя акцент върху необходимостта от интегриран подход при формирането на политики за устойчиво развитие на земеделието.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване

Основната цел на дисертационния труд е да се анализира развитието и ефективността на екологичните мерки в рамките на Общата селскостопанска политика на Европейския съюз и да се оцени тяхното значение за устойчивото развитие на селското стопанство и опазването на околната среда.

Поставените изследователски задачи са логически структурирани и съответстват на формулираната цел. Те обхващат изследване на теоретичните концепции за устойчиво развитие, проследяване на историческата еволюция на ОСП, систематизиране на екологичните инструменти в политиката, анализ на

агроекологичните показатели и оценка на връзката между икономическите резултати на селското стопанство и екологичното състояние в държавите членки на ЕС.

Изследователският подход е добре аргументиран и съчетава теоретични и емпирични методи. Използвани са литературен и документален анализ, сравнителен и исторически метод, статистически и иконометрични подходи, корелационен и регресионен анализ. Методологичният инструментариум е адекватен на предмета на изследването.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертационният труд е структуриран последователно и съдържа увод, четири глави, заключение, препоръки и библиография с общ обем от 209 страници.

Получените резултати са представени по ясен и систематизиран начин. Теоретичните постановки са успешно свързани с емпиричните анализи, което допринася за по-добрата аргументация на авторите изводи. В изложението са използвани таблици, фигури и статистически данни, които улесняват възприемането и интерпретацията на анализиранията зависимости и процеси.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература

В първа глава е представена теоретична рамка на устойчивото развитие и управление на природните ресурси. Разгледани са основните концепции, принципи и интерпретации на устойчивостта, както и глобалните екологични предизвикателства, свързани с климатичните промени, замърсяването и деградацията на природната среда. Анализирана е ролята на земеделието и агробизнеса в тези процеси.

Втора глава проследява развитието на Общата селскостопанска политика на ЕС и нейните основни реформи. Специално внимание е отделено на постепенното интегриране на екологичните цели в политиката, както и на трансформацията на инструментите за подкрепа в посока към устойчиво управление на ресурсите и екологизация на земеделието.

Третата глава съдържа емпиричен анализ на зависимостите между икономическите и екологичните показатели в селското стопанство на държавите членки на ЕС. Изследвани са връзките между селскостопанската продуктивност, екологичните индикатори и въздействието на различни фактори като използването на минерални торове, пестициди и енергия. Анализирана е и ролята на агроекологичните мерки и индикатори в рамките на ОСП.

Четвърта глава е посветена на биологичното земеделие и неговото значение за устойчивото развитие на Европейския съюз. Разгледани са развитието на биологичното производство, институционалната подкрепа и връзката между Зелената сделка и политиките за устойчиво земеделие.

Използваната литература се базира на 230 източника, като е актуална и релевантна на изследваната проблематика. Включени са научни публикации, нормативни документи, стратегически рамки на ЕС и международни доклади, което показва добро познаване на теоретичната и практическата страна на разглеждания проблем.

5. Приноси на дисертационния труд

Приемам представената справка за приносите на докторанта в дисертационния труд. Могат да се открият следните

Научно-теоретични приноси:

- Разширяване на Индекса за екологична ефективност в аграрния контекст-Изследването адаптира и прилага рамката на Индекса за екологична ефективност за оценка на устойчивостта на селското стопанство в държавите – членки на Европейския съюз. Това представлява едновременно методологичен и теоретичен принос, тъй като свързва екологичните показатели на макроравнище със секторните характеристики на селското стопанство и позволява международна съпоставимост на екологичните резултати.

Научно-приложни приноси:

- Емпирична оценка на аграрните и екологичните резултати в Европейския съюз. Въз основа на сравнителен статистически анализ дисертацията предоставя емпирични доказателства за връзката между икономическите резултати на селското стопанство и екологичното състояние в страните от Европейския съюз. Получените резултати създават количествена основа за формулиране на политики, като показват, че държавите с по-висока степен на технологично внедряване и агроекологична интеграция постигат по-добри екологични показатели, без това да води до компромис с производителността.
- Оценка на ефективността на екологичните инструменти на Общата селскостопанска политика. Изследването извършва системна оценка на агроекологичните мерки, екологичните схеми и интервенциите в областта на биологичното земеделие в рамките на различните програмни периоди на Общата селскостопанска политика (2014–2020 г. и 2023–2027 г.). Установени са несъответствия между замисъла на политиките и тяхното практическо прилагане, като са формулирани конкретни препоръки за повишаване на ефективността и резултатността на екологичната архитектура на политиката.
- Политически препоръки за дългосрочна екологична устойчивост-Дисертацията формулира интегриран набор от институционални и практически препоръки за реформиране на Общата селскостопанска политика и свързаните с нея екологични политики на Европейския съюз. Те включват въвеждане на плащания, основани на постигнати резултати при предоставянето на екосистемни услуги, укрепване на системите за наблюдение и контрол, хармонизиране на екологичните данни и подобряване на координацията между законодателството в областта на земеделието, водите и климата.

6. Критични бележки и въпроси

Към дисертационния труд може да бъде отправена следната препоръка, която не намалява неговите научни достойнства: в бъдещи изследвания би било полезно да се разработят по-задълбочени прогнозни анализи относно дългосрочното въздействие на екологичните мерки върху конкурентоспособността и устойчивостта на селското стопанство в отделните държави членки на Европейския съюз.

7. Публикувани статии и цитирания

Докторантът е представил три публикации, свързани с темата на дисертационния труд, които отразяват основни аспекти от проведеното научно изследване. Публикациите съответстват на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Представеният автореферат отразява коректно структурата, съдържанието, основните резултати и приносите на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **Ион Ариффи** образователната и научна степен “доктор” по научната специалност Икономика и управление (селско стопанство).

Дата: 12.05.2026
гр. Пловдив

Подписите в този документ са
заличени
във връзка с чл.4, т.1 от Регламент
(ЕС) 2016/679
(Общ Регламент относно защитата на
данни).